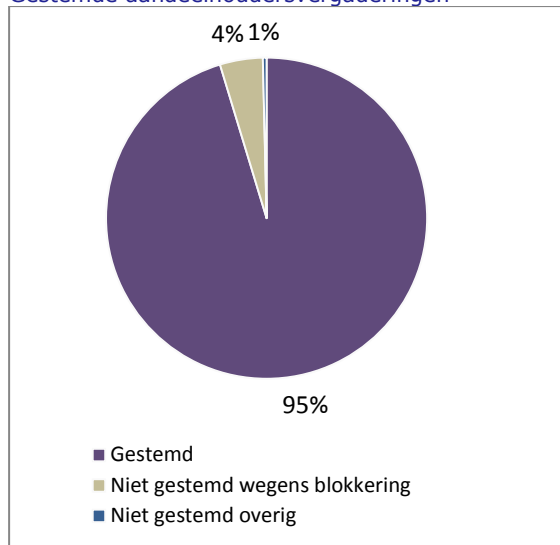
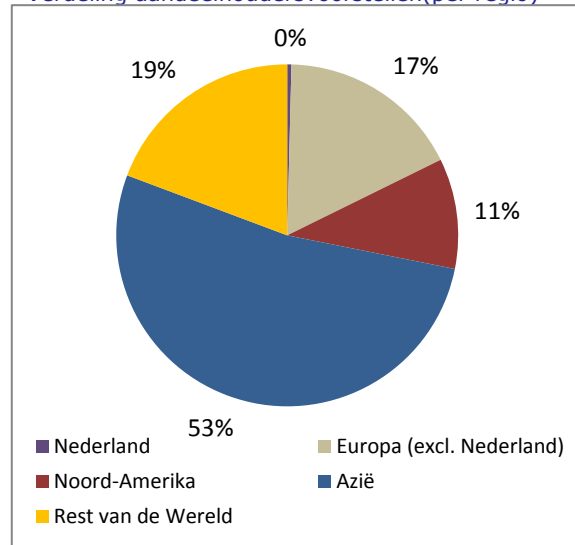

Stemmen in cijfers

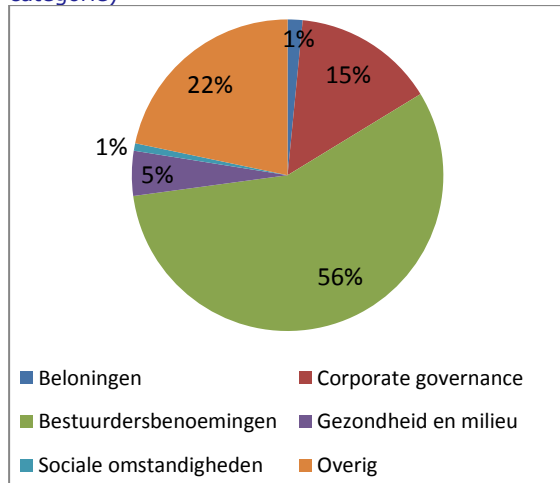
Gestemde aandeelhoudersvergaderingen

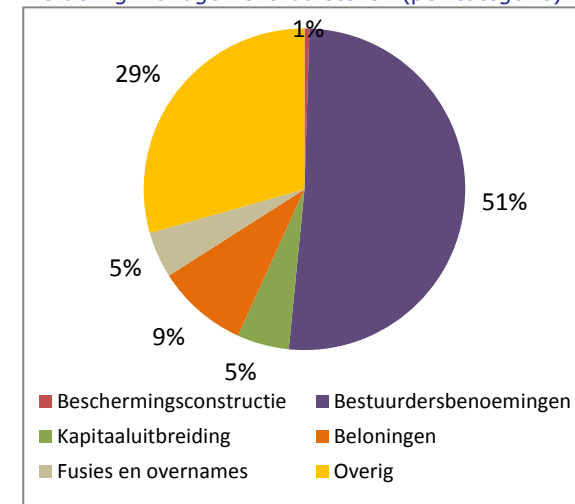
Verdeling aandeelhoudersvoorstellen (per regio)

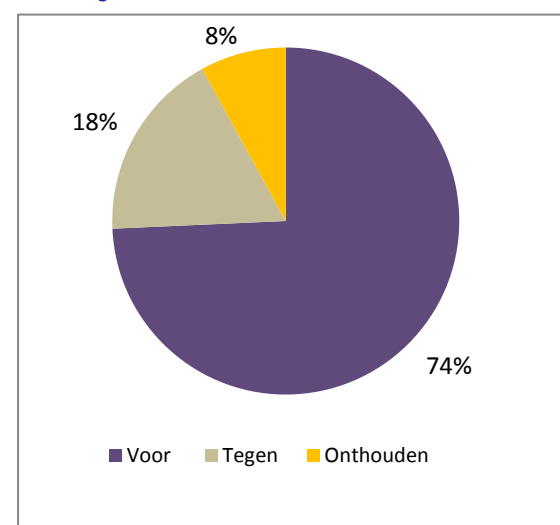
Verdeling aandeelhoudersvoorstellen (per categorie)

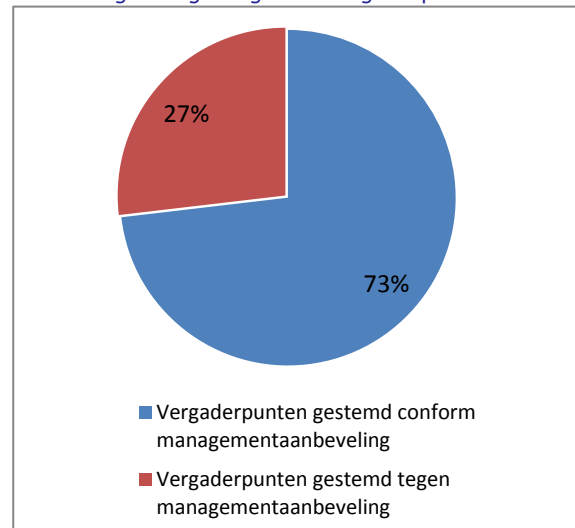
Verdeling managementvoorstellen (per categorie)

Verdeling steminstructies

Verdeling stemgedrag naar vergaderpunten

Engagement en stemmen: activiteiten en resultaten

Klimaat, vervuiling en uitstoot

Doel:

Via de ondernemingen in portefeuille willen wij bijdragen aan het beperken van de opwarming van de aarde tot onder de 1,5°C.

In gesprek met Shell ter voorbereiding op de AvA

Tijdens een group engagement meeting heeft Chairman Chad Holliday een toelichting gegeven op de ambities en prioriteiten van Shell, de nieuwe resolutie van Follow This en recente ontwikkelingen in Nigeria. De duurzaamheidsambities van Shell zijn afhankelijk van het tempo waarin de energietransitie zich voltrekt. Shell benadrukt het belang van faciliterend overheidsbeleid. Als blijk van het belang dat Shell hecht aan een voorspoedige en gelijkmatige energietransitie heeft Holliday aangekondigd in zijn Chairman's Letter een pleidooi voor hogere CO₂-prijzen op te nemen.

Barrick Gold neemt maatregelen om mijnafval beter te managen

Barrick heeft maatregelen genomen om het mijnafval beter te managen. De onderneming heeft bevestigd de milieuschade te herstellen. Momenteel staat Barrick rekolonisatie op een van de stortplaatsen toe en er worden plannen gemaakt voor herbeplanting van de tweede stortplaats na sluiting van de mijn. Barrick heeft haar algemene Mine Closure Management Plan gepubliceerd, maar details over de plannen voor de Porgera-mijn kunnen pas worden gepubliceerd wanneer er een overeenkomst is gesloten met de overheid van Papua New Guinea. Dit gebeurt vijf jaar voor het sluiten van de mijn in 2027. Barrick heeft in deze situatie gedaan wat ze kunnen, maar helaas kunnen ze de rivierdump van het mijnafval van Porgera niet stoppen. Dit omdat er geen milieuvriendelijke en betaalbare alternatieven zijn.

Freeport McMoran toont aan mijnafval verantwoord te beheren

Freeport heeft getoond dat het het mijnafval van Grasberg verantwoord beheert. De onderneming heeft bevestigd de milieuschade te herstellen. Momenteel herstellen ze de afvalkuil en zoeken ze een oplossing voor de mogelijke zure mijnlozingen uit afvalgesteente. Ook plannen ze het herstel van erodeerbare stortplaatsen om te voorkomen dat sediment de rivier instroomt. Deze veranderingen in beheer van rivierafval hebben geleid tot verbeteringen aan tenminste twee riviersystemen. Geen enkele andere mijnoperatie van Freeport heeft afval in de rivier gedumpt in de afgelopen 30 jaar. Het milieumanagementsysteem van de onderneming heeft een ISO 14001 certificaat ontvangen, van de internationaal erkende milieustandaard ISO. Freeport heeft in deze situatie gedaan wat ze kunnen, maar helaas kunnen ze de rivierdump van het mijnafval van Grasberg niet stoppen. Dit omdat er geen milieuvriendelijke en betaalbare alternatieven zijn.

Waterschaarste

Doel:

Via de ondernemingen in portefeuille willen wij bijdragen aan het tegengaan van waterschaarste om de volksgezondheid en economische groei te bevorderen.

Aandeelhoudersvoorstel water-kwaliteitsbeleid Tyson wint aan steun

Met een consortium van beleggers voert PGGM, mede namens BPF Schilders, engagement met Tyson dat met zijn slachthuizen en (vooral) intensieve veehouderijen, één van de grootste watervervuilers is in de VS. Elk jaar dient PGGM een aandeelhoudersvoorstel in dat Tyson aanspoort tot een afrekenbaar water-kwaliteitsbeleid dat op elke locatie van toepassing is. Dit voorstel wint aan steun en kreeg 63% van de niet door Tyson gecontroleerde stemmen (16% van totaal). De CEO was welwillend en wees op de voortgang die ondanks de afwezigheid van een dergelijk beleid in de praktijk wordt

geboekt: met het World Resources Instituut worden per locatie – van Tyson zelf en zijn belangrijkste leveranciers – waterkwaliteitsdoelstellingen vastgesteld. De voortgang en naleving hiervan zal regelmatig worden besproken met Tyson's Sustainability Officer Justin Whitmore.

Goed ondernemingsbestuur

Doel:

Via de ondernemingen in portefeuille willen wij bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit, duurzaamheid en continuïteit van ondernemingen en markten.

In gesprek met Equifax wegens gegevenslek

Equifax staat sinds begin 2018 op de engagementlijst met Global Compact schenders, wegens een gegevenslek waarbij persoonlijk identificeerbare informatie van zo'n 145,5 miljoen Amerikanen is vrijgekomen. PGGM heeft, namens ons, aangedrongen op de toepassing van een clawback. Verder heeft PGGM gevraagd om meer onafhankelijkheid van de onderzoekscommissie die is ingesteld door het bestuur naar aanleiding van het gegevenslek, en om volledig inzicht in de resultaten. Een vervolgesprek vindt plaats in april, waarbij we ingaan op het voorgestelde beloningsbeleid en de benoemingen van de nieuwe CEO en Chief Information Security Officer.

Verbeteringen te zien bij Toshiba

Bij Toshiba Corp. hebben tussen 2008 en 2015 meerdere accountingschandalen plaatsgevonden. Deze hadden grote impact op de winstgevendheid van de onderneming. In het eerste kwartaal heeft onze uitvoeringsorganisatie PGGM een meeting met de onderneming gehad. Inmiddels heeft Toshiba verbeteringen doorgevoerd. Zo werd vorig jaar een nieuwe accountant aangesteld. Ook is gestart met een management- en cultuurveranderingsprogramma.

Corruptieschandaal Wells Fargo

In 2017 kwam aan het licht dat Wells Fargo miljoenen valse klantaccounts heeft aangemaakt. Hierover voert PGGM engagement met de onderneming. Wells Fargo heeft onlangs doorgevoerd dat een aandeelhoudersstem nodig is om de statuten te wijzigen, iets waar PGGM om heeft gevraagd sinds 2016. Dit betekent dat de splitsing voorzitter/CEO niet teruggedraaid kan worden zonder instemming van de aandeelhouders. In een meeting met de nieuwe voorzitter van het bestuur heeft PGGM, in samenwerking met APG en MN, de onderneming verzocht top-down en bottom-up te werken aan de cultuurverandering. Top-down: een diverse samenstelling van het bestuur, een board evaluatie met externe begeleiding. PGGM heeft geadviseerd de board aan te vullen met iemand die specifieke bankierservaring heeft. Bottom-up: verander de beloningsstructuren van de werknemers en ga het gesprek aan over het gedrag. Ook heeft PGGM gevraagd om het veranderingsproces te laten evalueren door een echt onafhankelijke partij (geen gelieerde adviseur bijvoorbeeld). Ten slotte adviseerden PGGM de onderneming om de evaluatie niet alleen te richten op een check van de documenten, maar ook daadwerkelijk op het gedrag van werknemers.

General Electric verlaagt beloningen en diversifieert bestuur

GE heeft op 26 februari aangekondigd de board te verkleinen van 18 naar 12 personen. Naast 9 zittende bestuurders worden er drie nieuwe onafhankelijke directors voorgesteld tijdens de AvA in april die specifieke kennis hebben van de focus industrieën van GE. Op 12 maart is aangekondigd dat het beloningsbeleid wordt aangepast voor de executives en meer in lijn wordt gebracht met wat aandeelhouders vragen. De totale beloning van de CEO gaat bovendien naar beneden van 21,3 miljoen naar 9 miljoen dollar omdat de CEO geen bonus krijgt over 2017, gezien de slechte prestaties van GE.

Engagement thuishmarkt over beloningen en diversiteit bestuur

PGGM heeft met de RvC van ASR gesproken over de 40-60% verhoging van de topsalarissen. Dit jaar gaan de beloningen 25% omhoog, wat nog past binnen het huidige beloningsbeleid. Komend jaar geeft PGGM input op het nieuwe beloningsbeleid waar de rest van de verhoging in zit, en waar we over stemmen in 2019. Komende maand spreekt PGGM met de CEO over de AvA van eind mei.

Na de aankondiging van de verhoging van het salaris van de CEO van ING, heeft PGGM (met APG en MN), mede namens BPF Schilders, gesproken met de voorzitter van de remuneratie commissie. PGGM heeft benadrukt te willen worden betrokken bij het nieuwe beloningsbeleid en heeft ING verzocht bij de ontwikkeling van het nieuwe beloningsbeleid zich bewust te zijn van de positie van een systeembank en nogmaals te kijken naar de inhoud van de peergroup. PGGM sprak op 23 april op de AvA van ING.

Beloningen in Amerika

PGGM leidde met NBIM een discussie tijdens een rondetafel over beloningen in de VS, georganiseerd door de [Council of Institutional Investors](#) (CII). De CII is een Amerikaanse organisatie waarin institutionele beleggers, voornamelijk pensioenfondsen, zijn vertegenwoordigd. Gezamenlijk beheren de leden van de CII meer dan drie biljoen USD. De organisatie richt zich op de belangenbehartiging van de bij haar aangesloten leden, en is actief in de Verenigde Staten op het gebied van aandeelhoudersrechten, corporate - governance, en andere voor beleggers relevante onderwerpen. Doel van de presentatie was om andere beleggers te overtuigen van een lange termijn focus van beloningen door de invoering van lange

termijn holding periods (restricted stock), de afschaffing van opties en de versimpeling van de LTIP. Het verslag is met alle grote beleggers gedeeld en dient als input voor nieuwe beloningsregels voor Amerikaanse ondernemingen, waar we binnen CII-verband aan meeschrijven.

Japane Corporate Governance Code

Eind Q1 is de FSA een publieke consultatie gestart over een aantal voorgestelde wijzigingen in de Japanse Corporate Governance Code en Stewardship Code. PGGM ziet af van een schriftelijke reactie maar heeft mondeling aangedrongen om meer aandacht te besteden aan de rapportageverplichtingen voor beursgenoteerde Japanse vennootschappen. Wij hebben inmiddels - informeel - de toezegging gekregen dat de FSA op korte termijn hierover een enquête zal houden onder de marktpartijen.

KDDI geeft meer aandacht aan diversiteit

KDDI geeft meer aandacht aan diversiteit. Ze hebben onder andere een programma opgezet waarmee vrouwen in de lijn worden opgeleid en door kunnen groeien naar management posities/bestuur. De vennootschap evalueert het bestuur nu jaarlijks en betreft daarbij de onafhankelijke bestuurders.

PGGM en verantwoord beleggen

PGGM houdt bij het geheel van beleggingsactiviteiten bewust rekening met de invloed van milieu-, sociale en ondernemingsbestuur-factoren (ESG). Dat noemen wij verantwoord beleggen. Voor ons gaan hoog en stabiel rendement en verantwoord beleggen heel goed samen. PGGM integreert verantwoord beleggen in het algemene beleggingsbeleid. Verantwoord beleggen draait voor ons om een scala van

beleggingsactiviteiten. Het gaat om zaken die wij wel doen, zoals beleggen in oplossingen voor mondiale vraagstukken, de financiële impact van ESG-factoren meenemen in onze beleggings-analyses, het aanspreken van ondernemingen en het stemmen op AVA's. Ook gaat het om beleggingen die wij vanuit onze identiteit en/of die van onze klanten niet doen door middel van het uitsluiten van bepaalde ondernemingen en staatobligaties.

Voor BPF Schilders geven we vorm aan actief aandeelhouderschap. Het stemrecht is een van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Daarom stemmen wij namens BPF Schilders op basis van PGGM richtlijnen op AVA's. Hierdoor dragen wij bij aan het bereiken van goed ondernemingsbestuur. Ook letten wij op voorstellen op milieu- of sociaal gebied. Wij zijn van mening dat het gebruik maken van deze rechten bijdraagt aan het creëren van aandeelhouderswaarde op de korte en lange termijn. Daarnaast gaan wij een constructieve dialoog aan met ondernemingen in portefeuille en met marktpartijen. Dit noemen wij engagement en wij proberen hiermee verbeteringen op het gebied van milieu, sociale omstandigheden en ondernemingsbestuur te realiseren, vanuit de visie dat dit bijdraagt aan een beter maatschappelijk en financieel rendement voor BPF Schilders.

Colofon

Dit verslag is een uitgave van PGGM Vermogensbeheer B.V. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

PGGM Vermogensbeheer B.V.
Afdeling Responsible Investment
Noordweg Noord 150
3704 JG Zeist
Telefoon: 030 277 99 11
E-mail: responsible.investment@pggm.nl

Dit rapport is samengesteld op 25 april 2018

Disclaimer

PGGM biedt deze rapportage aan als een vorm van dienstverlening voor BPF Schilders. Hoewel PGGM de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht neemt bij de samenstelling van deze rapportage op grond van diverse in- en externe bronnen die betrouwbaar mogen worden geacht, kan PGGM niet garanderen dat deze informatie altijd volledig, juist, en/of tijdig is. Evenmin garandeert PGGM dat het gebruik ervan leidt tot de juiste analyses en/of resultaten en/of dat de informatie geschikt is voor specifieke doeleinden. PGGM kan derhalve nimmer verantwoordelijk worden gesteld voor onder andere – maar niet uitsluitend – eventuele onvolkomenheden, onjuistheden en/of op een later tijdstip aangebrachte wijzigingen. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van PGGM is het gebruik van deze rapportage niet toegestaan anders dan het specifieke doel waarvoor PGGM deze rapportage heeft opgesteld.